

Mare

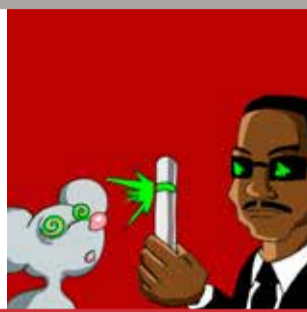
“In Indië lag het gevaar altijd op de loer”

Pagina 9

‘Elk semester kom ik er weer achter dat er iets niet toegankelijk is’

Pagina 3

Wetenschapsstrip: Drijvende muizen zijn niet depressief

Pagina 7

Steve Gunn hypnotiseert het publiek met zijn subtiele gitaarspel

Pagina 11

‘Mijn carrière is vernield’

Taalwetenschapper vs universiteit

Tijdens de laatste zitting in de rechtszaak tussen de universiteit en taalwetenschapper Vyvyan Evans bleven de partijen botsen.

DOOR BART BRAUN ‘Dit is uw laatste kans’, waarschuwt één van de rechters. Na een zitting van drie-en-een-half uur, na meer dan twee jaar procederen, vraagt hij zich hardop af of er nou écht niet uit valt te komen. ‘Uw belangen lopen parallel.’

Het zit er niet in. De Britse taalwetenschapper Vyvyan Evans aan de ene kant, en de partijen die hij aanklaagde aan de andere, gaan het niet eens worden. Ze willen een vonnis.

Die aangeklaagde partijen zijn niet alleen de universiteit zelf, maar ook Niels Schiller, de directeur van het taalwetenschapsinstituut LUCL, zijn voormalige decaan Wim van der Doel, en rector magnificus Carel Stolker. Evans heeft hen persoonlijk aansprakelijk gesteld. ‘Dat is heel bijzonder: normaal stel je alleen de rechtspersoon aansprakelijk’, licht Stolker aan de rechter toe. In de wandelgangen: ‘Als jurist blijf ik daar redelijk ontspannen onder, maar mijn twee collega’s valt het zwaar.’

Wat eraan voorafging: begin 2016 had de universiteit een vacature voor een hoogleraar Engelse taalwetenschap. Evans solliciteerde, en haalde de *shortlist*. Schiller zat in de benoemingsadviescommissie. Na afloop van een facultaire borrel wordt hij aangesproken. Die Evans, daar is wat mis mee, krijgt hij te horen.

‘Taalwetenschappen, dat is een explosief departement. We waren niet op zoek naar nog een steen in de vijver’, vat advocaat Sacha Krekel, die de bestuurders verdedigt, de situatie samen. Schiller besluit wat mensen te mailen: wat klopt er van dat verhaal? Er duikt een brief op van iemand die zegt met Evans samen te hebben gewerkt, met beschuldigingen die volgens Evans feitelijk onjuist zijn. Hij

gebruikt die brief met toestemming van Van der Doel. Er ontstaat ruzie in de sollicitatiecommissie, informatie uit die commissie lekt naar Evans en rector Stolker grijpt in. Hij ontbindt de commissie en stelt een nieuwe in. Evans wordt nadrukkelijk gevraagd daar opnieuw te solliciteren, maar laat de deadline voorbij gaan. Eerst wilde hij weten wat er precies is mis gegaan, verklaart hij.

Sollicitaties bij de universiteit vallen onder de zogeheten NVP-sollicitatiecode. Stolker: ‘De hoofdregel is dat als je extra mensen wilt benaderen, je dat aan de sollicitant vraagt. Schiller heeft hier een andere afweging gemaakt, vanwege de alarmerende informatie.’

Bij een zwaarwegend belang mag je van die hoofdregel afwijken, legt Krekel uit. ‘En wat iemand op een borrel tegen je zegt, dat is een belang?’ vraagt een rechter. De aangeklaagden vinden van wel.

Ondertussen zit Evans werkloos en depressief thuis. ‘Mijn carrière is vernield.’ Niet alleen liep hij de baan in Leiden mis, door de reputatieschade die hij opliep komt hij ook elders niet aan de bak, stelt hij. Diverse sollicitaties liepen mis, volgens hem omdat Schiller schadelijke verhalen over hem heeft verspreid. Bewijzen kan hij het niet, en Schiller zegt dat het ‘allemaal verzonnen’ is. ‘Welk belang zou ik daarbij hebben?’

Ook de universiteit heeft schade geleden, betoogt Stolker, vooral omdat Evans de internationale publiciteit zocht. ‘Op elk moment lopen er bij ons zo’n twintig hoogleraarprocedures. Als het beeld ontstaat dat sollicitanten hier vogelvrij zijn, is dat heel schadelijk.’

Evans wil disciplinaire maatregelen, en excuses. Onbespreekbaar, wat de universiteit betreft. Stolker wil ook niet schikken: ‘De beschuldigingen zouden aan ons blijven kleven.’

Dan maar een vonnis. Dat zou er op 24 april moeten zijn.

Naakte Japanners

Deze twee in plastic gehulde mensen zijn vanaf 15 maart – als foto – te zien in het Sieboldhuis, als onderdeel van de tentoonstelling *Japans naakt*. Daarin wordt de ontwikkeling van de Japanse naaktfotografie getoond: van halfnaakte geisha in bad, eind negentiende eeuw, tot moderne fotografie, zoals de bovenstaande foto van Photographer Hal uit 2010. De tentoonstelling is tot 8 september te bezoeken.

Welke appjes mogen wel, bij FGGA?

Het faculteitsbestuur bezint zich op een ‘inclusiviteitsbeleid’. Maar wie is er verantwoordelijk voor de appgroepen en wat moet de faculteit daar mee doen?

Pagina 4

Wat moet een tweede lezer doen?

Wordt een tweede lezer nou geacht de scriptie helemaal opnieuw te beoordelen, of is het alleen een check? Visitatiecommissies verschillen van mening.

Pagina 4

Staken mag op de masterdag

De landelijke onderwijsstaking op 15 maart valt samen met de masterdag van de Universiteit Leiden. ‘Breng uw studenten op de hoogte als u gaat.’

Pagina 5

‘Mooie benen heb jij. Biertje doen?’

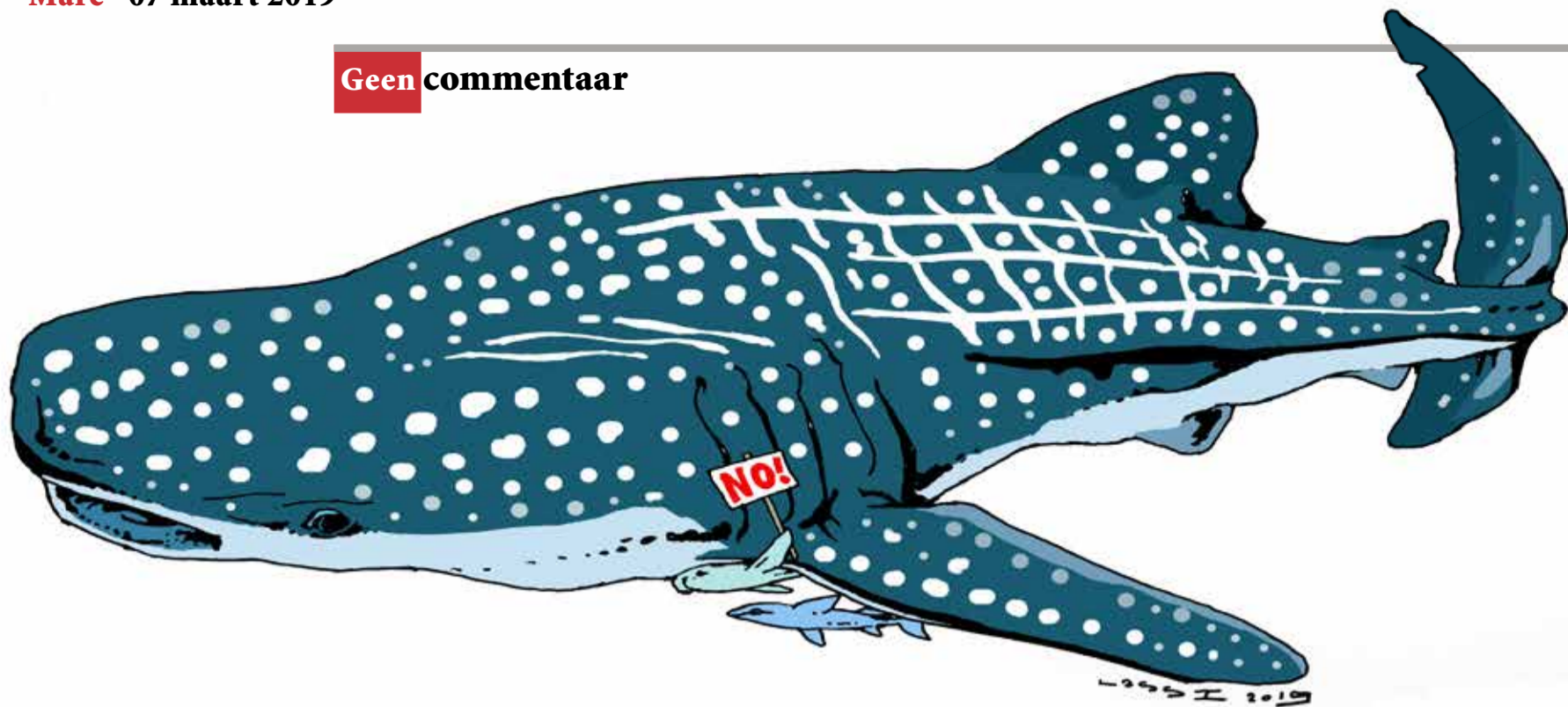
De Leidse politie is op zoek naar een onbekende man die jonge studentes lastig valt in de buurt van de sociëteit van Minerva.

Pagina 5

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Save the Slavink

DOOR BART BRAUN 'Hoe laat is het? SOLIDARITIJD!', scanderden de studenten. Menig omstander vreesde dat het al te laat was om de ondergang van de universiteit te redden. De demonstratie van WO in Actie op 14 december was opvallend luidruchtig als je weet hoe ingetogen veel universiteitsmensen zijn.

Dat kwam deels omdat er allemaal betogers waren komen opdagen die niet zozeer demonstreerden tegen vermeende gebreken in het hoger onderwijs. Iemand met een Spaanstalig bord was tegen *el capitalismo*. Een meisje met paars haar protesteerde voor de 'dekolonisatie' van universiteiten, schijnbaar in de veronderstelling dat anderen wisten wat dat was. De banden tussen de TU Delft en Shell, daar was ook iemand tegen. Geert Wilders – die je van veel kan beschuldigen maar toch niet van het voeren van (hoger) onderwijsbeleid – was eveneens onderwerp van meer dan één affiche. Die scanderende studenten waren, afgaande op de buttons en patches, wel te spreken over communist Leon Trotski, een van de leiders van de Rode Terreur.

Er is in Nederland nooit een linkse meerderheid geweest, dus de meeste demonstraties in dit land verzetten zich tegen rechts beleid. Daarom is een analogie misschien op zijn plaats. Stel dat we straks, na een politieke aardverschuiving,

ineens met het Kabinet Klaver-Thieme zitten. Er komt een nieuw klimaatakkoord, nu eentje dat de veeteelt, de auto en de vakantievlucht aanpakt. We kunnen ons voorstellen dat er mensen zijn die daartegen willen protesteren.

Stel je voor dat je op zo'n *Save the Slavink*-demonstratie bent. En dat daar dan de rechtse tegenhangers van die linkse beroepsdemonstranten staan. De zuigvisjes die meeliften op de walvishaai van de grotere demonstratie, maar die wel mee het beeld bepalen. Soros-haters, chemtrail-fantasten, neo-nazi's. Hun herrie klinkt het luidst, hun spandoeken zijn in beeld terwijl jij daar vreedzaam je broodje bal wil verdiggen. Dat zou ongemakkelijk worden, toch?

Straks, op 15 maart, moet het weer eens gaan gebeuren. Basisschoolmeesters en wiskundeleressen, schouder aan schouder met de docenten van hbo en universiteit. Ook de extreemlinkse klik zal er weer zijn: zolang ze alleen maar luidruchtig zijn, kan je ze als ordedienst ook maar moeilijk wegsturen, natuurlijk.

Voor wie een beetje introvert is, is demonstreren al gênant genoeg zonder dat allerlei weirdo's het nog erger maken. Geef daarom elke docent die toch gaat demonstreren straks een schouderklopje, of u het nou met de staking eens bent of niet. Uit solidariteit.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15.000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Femke Blommaert · Holger Gzella · Tim Hoffman · Marit de Roij · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving marcel van den berg joostmarcellis.nl
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. Rick Lawson (voorzitter) · Prof. dr. Frank Israel (vice-voorzitter) · Dagmar Brouwer · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Malou van Hintum · Emilie van Kinschot · Thomas van Klaveren · Nathan Oosthoek · Frank Rensen · dr. Alexander Pleijter · Maarten Jesse Pot
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Degelijke wetenschap

Morgen geven twee groepjes studenten een presentatie aan de Haagse gemeenteraad, over werk dat ze tijdens een vak van de minor *sustainable development* gedaan hebben. Het idee was dat ze meer consultancy-achtig te werk zouden gaan doen. Wel wetenschappelijk goed onderbouwd, maar tegelijkertijd ook heel concreet. Het ene groepje onderzocht of je anders met afval moet omgaan als je de stad volbouwt met woontorens. Het andere groepje ontwierp een plan om het gebied naast Den Haag Centraal Station te vergroenen.

Dat deden ze uitstekend. En dat bracht ze tot bij de gemeenteraad. Dat is heel gaaf. Het gebeurt gewoon niet zo vaak dat er zo direct uitwisseling is tussen universiteit en de politiek. Die interactie tussen wetenschap en de rest van de maatschappij vind ik heel interessant.

Ik heb de afgelopen twee jaar het project *resilient cities hub* opgezet, en daarbij veel aandacht besteed aan samenwerking met lokale overheden. Zeker als je onderzoek doet naar zaken als klimaat en milieu hebben we problemen die we echt heel snel moeten oplossen. Dan past een afstandelijke analytische houding niet meer. De fik erin zou natuurlijk het devies moeten zijn. Maar als dat wat te ver gaat, dan op z'n minst werk produceren dat bijvoorbeeld Den Haag of Leiden direct kan gebruiken om de stad een beetje leefbaar te houden. Voor als klimaatverandering echt begint te bijten.

Ook leuk: we komen regelmatig in de lokale krantjes met ons onderzoek, ik mag praatjes komen houden op plekken waar ik als wetenschapper normaal gesproken niet zo snel kom (een festival op het strand bijvoorbeeld), en als we een voorstel indienen bij NWO dan is het gevreesde onderdeel valorisatie makkelijk in te vullen.

En na die uitnodiging om te komen kijken hoe mijn stu-

denten het bij de gemeenteraad deden, wist ik het helemaal zeker. Wij wetenschappers moeten meer ons best doen om dicht tegen de maatschappij aan te kruipen. En dat was ook zeker wat ik de rest van mijn carrière wilde ga doen.

Althans, dat dacht ik. Tot ik dit verkondigde aan professor Boersema. Hij is al met pensioen, maar ik zie hem nog bijna dagelijks bij het koffieapparaat.

'Dat is een van de grootste misvattingen van deze tijd!' riep hij vrijwel direct, daarmee doelend op het idee dat een universiteit tegenwoordig bij alles moet bewijzen direct nuttig te zijn voor de maatschappij, in plaats van indirect of over een langere tijdshorizon.

Hij vervolgde: 'Ik had vroeger zelf die attitude ook, om heel erg naar buiten te kijken. Naar de praktijk en dergelijke. Maar de echte doorbraken kwamen niet uit dat soort werk. Mijn beste inzichten kwamen doordat ik mijn eigenwijze neus volgde en op de universiteit de tijd kreeg om het goed uit te zoeken.'

Bij nader inzien heeft de heer Boersema daar een punt. Soms bekriipt mij het gevoel dat ik net zo goed consultant had kunnen worden. En daar heb ik juist helemaal geen zin in. En hoewel er nog geen *resilient cities hub*-papers zijn gepubliceerd denk ik echt wel dat er publiceerbare resultaten uit komen. Heel degelijke resultaten. Maar is dat waarvoor ik in de wetenschap ben gegaan? Zodat ik degelijke resultaten kan publiceren in een degelijke sub-topper van een wetenschappelijk *journal*?

Nee.

Misschien toch maar terug de ivoren toren in. Maar parttime, dat dan wel.

BENJAMIN SPRECHER is universitair docent bij het Centrum voor Milieuwetenschappen in Leiden

Mensen

Tom ter Plegt: 'Er zijn weinig valkuilen, letterlijk en figuurlijk.' Foto Marc de Haan

071 - 527 ...

Nek uitsteken

Het Nederlands Instituut Marokko in Rabat krijgt nu een vaste financiering van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Mevrouw Sarah Michiel, u bent instituutmanager van het Nimar; gefeliciteerd.

'Dank voor ons betekent het vooral meer zekerheid voor de toekomst. We hadden in eerste instantie subsidie gekregen voor vier jaar, die verlengd zou worden bij een positieve evaluatie. Dat die nu structureel is, betekent dat we plannen voor de lange termijn kunnen gaan maken.'

Waar moeten we dan aan denken?

'We willen vooral het onderwijs dat we aanbieden uitbreiden en verbreden. Wij zijn onderdeel van de faculteit Geesteswetenschappen. We bieden nu twee programma's aan: een drukbezochte interdisciplinaire minor *Culture & Society in Morocco* en een voorjaarssemester. Dat was oorspronkelijk alleen voor de studenten Arabisch, maar dat zijn we aan het verbreden. We willen dat bijvoorbeeld ook openstellen voor studenten Frans: Marokko is natuurlijk een heel francofoon land, dus ook voor die groep is het interessant. Daarnaast zijn we in overleg met de faculteit Sociale Wetenschappen over samenwerking, en zijn er mogelijkheden voor Archeologie. Uiteindelijk zouden we elke faculteit wel iets moeten kunnen bieden.'

Op jullie website staat ook dat jullie 'bijdragen aan de intellectuele vorming van islamitisch kader in Nederland.' Wat is dat?

'Dat was een project voor het ministerie van Buitenlandse Zaken. Wij hebben dat vormgegeven als expertmeetings en studiereizen, onder meer voor docenten en aalmoezeniers van het Nederlandse leger. Daarin maakten we inzichtelijk welk model van de islam door de Marokkaanse overheid wordt voorgesteld, en in hoeverre daar een lijn te trekken valt naar de praktijk in Nederland.'

Valt dat nog onder de taken van een academische instelling?

'Dit viel heel duidelijk niet onder de bijdrage die we nu van OCW krijgen, of die van de Universiteit Leiden. Het gaat immers niet om wetenschappelijk onderwijs maar wel om valorisatie van onze expertise.'

De Universiteit Leiden heeft veel meer studenten Koreastudies en Amerikaanse geschiedenis dan studenten die iets met Marokko hebben. Waarom dan juist in Rabat een instituut?

'Waarom er geen instituten in Korea of de VS zijn, dat zult u aan de rector magnificus moeten vragen. Maar een instituut in Marokko is eigenlijk heel logisch. Er zijn al honderden jaren banden tussen Marokko en Nederland, en dan ligt zo'n instituut voor de hand. Het bestond dan ook al voordat het onderdeel van de Universiteit Leiden werd, maar het werd in haar voortbestaan bedreigd. De universiteit heeft toen haar nek uitgestoken zodat het behouden kon worden.'

Maar wat was het eerst dan? Iets om een culturele geurvlug te plaatsen, net zoals het Duitse Goethe-Instituut?

'Neen, het is altijd een academische instelling geweest. De onderzoeksblik rijkt overigens wijder dan alleen Marokko: je kunt vanuit hier naar West-Afrika kijken, of naar de as Azië-Afrika. We hebben hier een kleine bibliotheek, maar we verzamelen ook boeken over de Maghreb voor de collectie van de UB in Leiden.'

Hebben de Marokkanen er ook nog wat aan dat jullie bestaan?

'We helpen Marokkaanse onderzoekers om contact te leggen. Er wordt hier natuurlijk ook wetenschap bedreven, maar die is vaak moeilijk ontsluitbaar. En dankzij de uitwisselingen brengen we de andere culturen hierheen.' BB

Altijd zelf het initiatief nemen

Eén week voor de tentamens kreeg student vereiste audioboeken

Geschiedenisstudent Tom ter Plegt is slechtziend. Dat leidt tot heel veel regelwerk. 'Dat is nogal vermoeiend.'

DOOR ANNE KAMSTEEG 'De eerste keer dat ik hier liep, viel ik bijna naar beneden.' Tom ter Plegt (20) wijst op een fietskelder op het Rapenburg.

Hij is slechtziend. Door een hersentumor verloor hij 95 procent van zijn zicht. 'Mijn tumor bestond uit drie vormen van kanker, tot dan toe een onbekende combinatie. Aanvankelijk was ik daar heel nuchter over, later kwam pas het verdriet. Na anderhalf jaar is het ze wel gelukt om de tumor weg te krijgen met operaties, bestralingen en chemokuren. De kans op terugkeer is even groot als bij ieder ander mens dat nooit kanker heeft gehad.'

Nu, drie jaar later, is zijn zicht hersteld naar ongeveer twintig procent. 'De verbetering ligt al ruim een jaar stil, dus veel beter dan dit zal het niet worden.'

Ter Plegt begon in september zijn studie geschiedenis. Hij woont nog bij zijn ouders en is een halfuurtje met de trein onderweg, maar is wel op zoek naar een kamer. Vanaf het

station loopt hij vaste routes naar de universiteit en weer terug. 'Leiden is eigenlijk heel toegankelijk, er zijn weinig valkuilen, letterlijk en figuurlijk. Alleen die fietskelder.'

Binnen de universiteit vindt hij zijn weg ook probleemloos. Maar daar staat tegenover dat het regelen van de nodige hulp een stuk ingewikkelder is. 'Het is heel veel eigen verantwoordelijkheid en vragen naar wat voor mij nodig is. Er is geen kant-en-klaarpakket of mogelijkheid om te zien wat er überhaupt beschikbaar is. Het initiatief moet altijd van mij komen. Er is mij praktisch erg weinig aangereikt.'

Van de drie vakken die hij in een semester moet volgen, allemaal bestaande uit een werkcollege en een hoorcollege, volgt Ter Plegt er twee. 'Ik kan niet al die colleges tegelijk doen, omdat ik sneller vermoeid ben. Als ik twee colleges achter elkaar heb gehad, moet ik even bijkomen. De inspanning kost me veel energie doordat er altijd druk is in mijn hoofd, en na de chemotherapieën van toen gaat het ook zwaarder. Ik haal mijn propedeuse dus pas over twee jaar. Maar ach, jammer dan. Ik kan er ook makkelijk langer over doen, omdat ik langer mijn studenten-ov mag gebruiken en een

studietoelage kan krijgen met mijn beperking.'

Hoorcolleges leveren niet enorm veel problemen op, maar hij moet wel extra moeite doen om de stof tot zich te kunnen nemen. 'Ik kan de Powerpoints niet zien, dus ik moet vragen of die kunnen worden gemailld. De docenten zijn daar heel begripvol over en doen dat meestal ook, maar ik moet het wel ieder college dat ik een andere docent heb, ook binnen eenzelfde reeks, opnieuw vragen. Er lijkt weinig onderlinge communicatie te zijn, dat is nogal vermoeiend. De hoorcolleges neem ik zelf op, de universiteit doet dat bij bijna geen van mijn colleges. Thuis maak ik dan de aantekeningen, zodat ik tijdens college alleen hoef te luisteren.'

En al het leeswerk dan? 'Dat is niet zo erg, zolang het voorgelezen kan worden. Bij pdf's en Word-bestanden gaat dat, bij fotoscans moet ik er eerst leesbare teksten van maken. Bij geschiedenis is het fijn dat er nauwelijks tabellen en grafieken zijn.'

Bij zijn studieboeken ging dat minder soepel. 'Dat was veel regelwerk. Er was onduidelijkheid rondom de audioboeken, of ik ze zelf moest inscannen, via een particulier bedrijf aan moest vragen, of dat de

universiteit het zou verzorgen. Er ging ook veel via Fenestra Disability Centre, maar daar ging het er even omslachtig aan toe. Pas één week voor mijn tentamens had ik mijn boeken, en daar heb ik ook niks aan gehad bij die eerste tentamens. Dat was heel onhandig.'

Omdat tentamens ook worden voorgelezen, maakt hij die in een aparte ruimte. 'Het tentamen krijg ik op een USB-stick die ik in mijn eigen laptop kan stoppen. Voor het tentamen krijg ik vijftig procent meer tijd dan studenten zonder extra tijd. Uiteindelijk heb ik dan maar een kwartiertje meer dan de dyslecten, maar ik heb die tijd wel nodig.'

Volgens hem ging 'de bal vaak pas te laat rollen'. Hij voegt daar meteen aan toe dat het allemaal wel goed is gekomen en dat hij daar blij mee is. 'Mijn studentmentoren heb ik laten weten dat het allemaal zo lang heeft geduurd en dat er zoveel geregeld moet worden. Zij laten het dan weten aan de studietoelichting. Ik hoop vooral dat ik op korte termijn zelf kan studeren en overal aan toe kan komen, zonder heel veel studievertraging op te lopen. Maar uiteindelijk zal ik er ieder semester wel weer achterkomen dat iets voor mij niet toegankelijk is.'

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 3havo. Nederlands, 2hbo, onderzoeksverslagen maken. *Engels, brugklas mavo-havo. *Nederlands, 2vmo. *Frans, brugklas mavo-havo. *Engels, 5 havo. **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8.

Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Maretjes extra

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

WWW.PHDPHOTO.NL gespecialiseerd in fotografie van universitaire promoties en oraties

de
Kattekop
kinderdagverblijf

2018 REGIO AWARD WINNAAR ZUID HOLLAND*

Ouders beoordeelden ons dagverblijf in een onafhankelijk onderzoek met een **9.1** 45 reviews

Het is de 5de keer op rij dat de Kattekop de Regio Award Zuid Holland ontvangt.

Al ruim 35 jaar hét kinderdagverblijf exclusief voor medewerkers en studenten van de Universiteit Leiden en gelieerde instellingen. Op loopafstand van station Leiden C.S. Open van 07.30 uur - 18.30 uur.

Meer informatie | www.dekatekop.nl | tel. 071 517 6363

*Reviewplatform Ourebble / tevreden.nl

Nieuws

Nieuwcheckers stopt met Facebook

Het Leidse Nieuwscheckers van Peter Burger en Alexander Pleijter gaat geen berichten meer controleren voor Facebook. De onderhandelingen tussen de Universiteit Leiden en Facebook zijn stukgelopen omdat noch Facebook noch de universiteit de juridische kosten wil betalen als een factchecker wordt aangeklaagd tegen smaad of laster. Dat bevestigde Alexander Pleijter vorige week tegen *NRC Handelsblad*. Peter Burger wilde tegen *Mare* niet inhoudelijk ingaan op de kwestie. Pleijter zei tegen *NRC* de houding van Facebook niet te begrijpen. 'Facebook schakelt factcheckers in om desinformatie te bestrijden op het platform, maar laat ze aan hun lot over op het moment dat het mis zou gaan. Het zijn nota bene vaak noodlijdende clubjes die alle kans hebben door een juridisch gevecht failliet te gaan.' Sinds begin 2018 controleert Nieuwscheckers al geen berichten meer voor Facebook, omdat toen de juridische kwestie begon. Burger vindt het 'erg jammer' dat de samenwerking nu definitief is stukgelopen. 'We waren er graag mee doorgestaan.' Facebook liet aan *NRC* weten 'een open discussie te blijven voeren over andere mogelijkheden'.

60.000 euro voor

Happietaria

Het Leidse pop-uprestaurant Happietaria, elke twee jaar gerund door de christelijke studentenverenigingen Ichthus, NSL, Panoplia en Gomarus om geld op te halen voor het goede doel, heeft ongeveer 60.000 euro opgehaald. Van tevoren streefde de organisatie naar 30.000 euro. 'Dat is een haalbaar bedrag', zegt PR-coördinator Johanneke Blom (22, master geschiedenis). 'Maar als alles soepel en vlekkeloos verloopt, en dat is gebeurd, kun je het ook verdubbelen.' Blom schat dat er gemiddeld 120 man op een avond kwam eten. 'Soms hadden we zelfs 160 gasten op één avond.' Het precieze bedrag zal over een paar weken bekend worden: er moeten nog koelkasten en stoelen worden verkocht, maar er moeten ook nog wat declaraties worden betaald. De volledige opbrengst gaat naar slachtoffers van mensenhandel in Azië. Happietaria is eigenlijk elke twee jaar, maar het huidige bestuur gaat proberen al een bestuur voor volgend jaar te vinden. Blom: 'Als dat niet lukt, zijn we er over twee jaar weer.'

Luchtdrukpistool

Twee Leidse studenten zijn vorige week in aanraking gekomen met de politie, omdat ze met een luchtdrukpistool op vogels schoten. De twee gebruikten het wapen vanaf het balkon van een studentenwoning aan de Morsweg. Eerst schoten ze op het water, maar daarna richtten ze ook op vogels. Een omstander maakte een filmpje van de twee en overhandigde de beelden aan de politie, die vervolgens met vijf agenten het pand binnenviel. Ze namen het wapen, plus een doosje ijzeren kogeltjes, in beslag. De eigenaar wordt verdacht van verboden wapenbezit.

Young Academy Leiden

Op 20 maart worden leden van de Young Academy Leiden (YAL) officieel geïnstalleerd. YAL is een groep jonge wetenschappers van verschillende disciplines, ontstaan vanuit de Leidse tak van de Jonge Akademie van de KNAW. Het doel van de groep is om de interdisciplinaire samenwerking en interactie tussen wetenschappers en samenleving te bevorderen.

Lezing afgelast

Actrice en theatermaakster Adelheid Roosen zou vanavond, donderdag 7 maart, de jaarlijkse Annie-Romein Verschoorlezing geven, maar deze is wegens persoonlijke omstandigheden afgelast. Later dit jaar zal de lezing alsnog plaatsvinden.

'Het is echt een hele kluif'

Rechtendocenten zijn te veel tijd kwijt aan nakijken scripties

Docenten bij rechten vinden dat de tweede lezing van een scriptie efficiënter kan. Zo kan de werkdruk worden verlicht. Studenten hebben zo hun twijfels. 'Wat is de rol van de tweede lezer dan?'

DOOR VINCENT BONGERS Maandag besprak de faculteitsraad rechten plannen om de werkdruk voor docenten te verlagen. Personeelsraadslid Thijs Beumers kaartte de tweede lezing van scripties aan. Vooral de nakijkformulieren die moeten worden ingevuld door de tweede lezer slokken heel veel tijd op. 'Die formulieren mogen wel wat minder intens', aldus Beumers. 'Kunnen we de rol van de tweede lezer niet wat aanpassen?'

Decaan Joanne van der Leun reageerde: 'Ik ben wel nieuwsgierig naar wat nu precies het knelpunt is bij die formulieren.'

'Je moet de scriptie helemaal opnieuw toetsen', antwoordde Beumers. 'Dat is veel werk, terwijl de toegevoegde waarde betrekkelijk klein is. Negen van de tien keer zijn de eerste en tweede lezer het met elkaar eens. Het is echt een flinke kluif. Je doet eigenlijk precies hetzelfde werk als de eerste lezer.'

Terwijl je eigenlijk eerder een soort check zou moeten zijn, en niet een integrale beoordelaar. Zo was de situatie eerst ook.'

Een visitatiecommissie vond juist dat de tweede lezer een grotere rol moest krijgen. Aan de andere kant: daarover zijn niet alle opleidingskeurders het met elkaar eens. 'Het is niet duidelijk wat nu precies de status van de tweede lezer is. Visitatiecommissies geven daar ook verschillende signalen over af', aldus Van der Leun.

Ton Liefwaard van het rechtenbestuur: 'Kan het niet wat marginaler, is dus eigenlijk de vraag?'

'De tweede lezer moet nu in ieder geval precies hetzelfde formulier invullen als de eerste', legde personeelsraadslid Elsemieke Daalder uit 'Je kunt niet kiezen voor steekwoorden, want dan krijg je de documenten terug met de opmerking dat ze niet afdoende zijn ingevuld. Je moet het in volzinnen uitleggen, dat is best bewerkelijk.'

Thomas van Bourgondiën van studentenpartij LVS was kritisch over de wens van de docenten: 'Als de tweede lezer de scriptie niet helemaal opnieuw moet beoordelen, wat is de rol van de tweede lezer dan wel?'

'Die leest zeker de hele scriptie', zei Beumers. 'Maar moet deze ook net zo intensief een cijfer gaan bepalen? Het was altijd zo dat de eerste lezer een cijfer gaf en de tweede lezer vroeg: "Klopt dit een beetje, of ben ik bizar streng? Nu moeten we onafhankelijk van elkaar de scriptie nakijken en het formulier

invullen en een cijfer geven. Als dat niet overeenkomt, dan moet er vervolgens nog een extra formulier worden ingevuld, waarin we aangeven hoe dit verschil van inzicht moet worden opgelost. Het verschil van inzicht kan te maken hebben met het proces van het schrijven van de scriptie. De tweede lezer denkt: "Prima scriptie: ik geef een 7,5." De eerste lezer kan juist denken aan een 6,5, omdat die de student in het proces veel informatie heeft aangedragen.'

'Het is gewoon niet de meest efficiënte manier van werken. Ik heb ook niet het idee dat de nieuwe aanpak grove misstanden aantoonde, die we met de oude over het hoofd zouden hebben gezien.'

Joanne van der Leun: 'We moeten niet de suggestie geven dat de tweede lezer een kleine rol moet krijgen. We vinden die juist heel belangrijk. Maar we moeten wel kijken of die formulieren beter kunnen.'

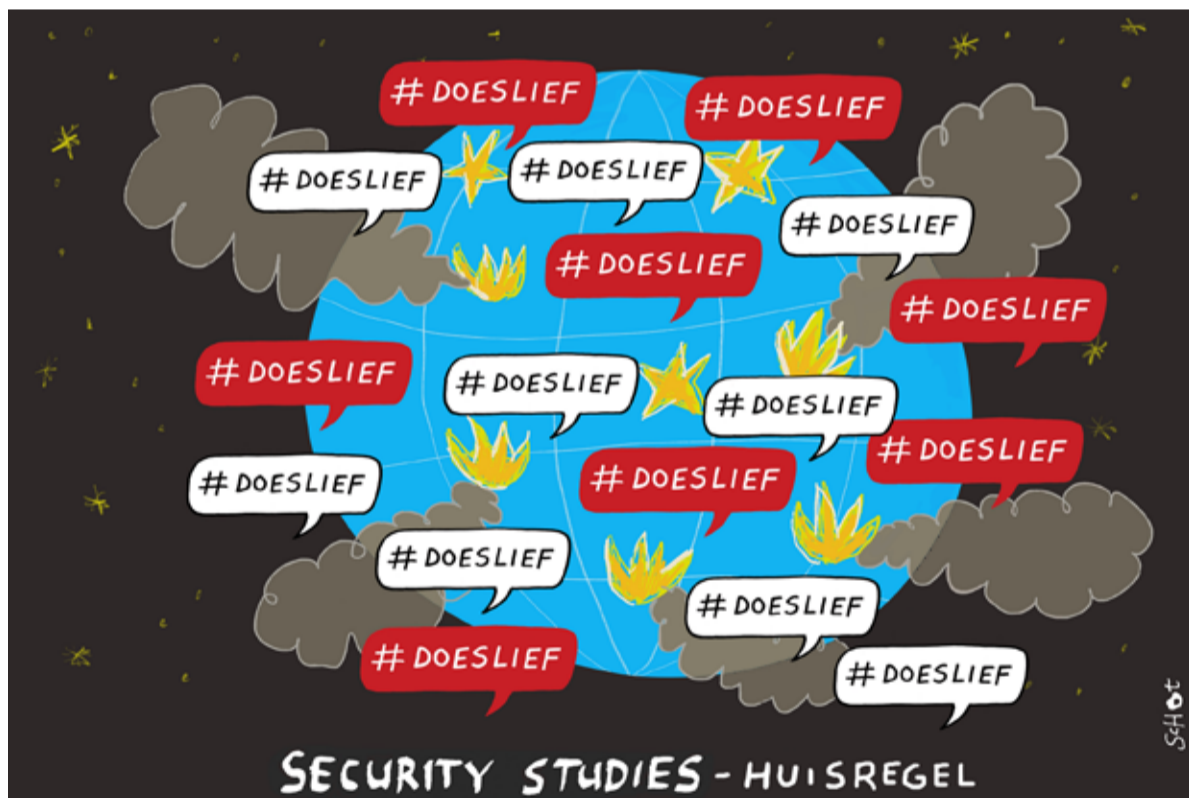
Bij welke appjes moet je wat?

FGGA gaat de komende maanden aan de slag met een inclusiviteitsbeleid. Dat werd in de faculteitsraadsvergadering besproken.

Het bestuur wil een plan opstellen om 'een sfeer te creëren waarin mensen zich prettig voelen' naar aanleiding van de gebeurtenissen afgelopen december, toen er in een WhatsAppgroep van security studies rechts-extremistische uitingen werden gedaan.

Er is al een universiteitsbreed inclusiviteitsbeleid, maar de Faculteit Governance and Global Affairs wil nu dus ook een facultair plan opstellen. 'Dat zal de komende maanden verder uitgedacht worden, maar het is ingewikkeld om het concreet te maken', zei decaan Erwin Muller. 'Het is makkelijk om een gedragen tekst over inclusiviteit te schrijven, maar wat dat dan betekent in het concrete geval dat iemand een appje stuurt waarin hij iemand beledigt, en wat je dan doet als faculteit, instituut, student of docent, dat zijn interessante vragen.'

'Ik denk dat het goed is als duidelijk wordt waar de grens ligt van de verantwoordelijkheid van de universiteit en faculteit', reageerde studentraadslid Rik Evers. Muller: 'Dan krijg je inderdaad de vraag: wie is verantwoordelijk voor de appgroepen van bepaalde studies of bepaalde jaren? Degene die ze toelaat, degene die een uiting doet? En wat moeten wij dan doen? Maar

vooral: hoe creëer je een sfeer in zo'n gebouw waarin mensen zich prettig voelen? Dat zijn de grote vragen.'

Studentraadslid Nina Eijpe haalde als voorbeeld de nieuwe SIRE-campagne aan: #doeslief. 'Als je een cul-

tuur promoot van samenzijn, aardig tegen elkaar zijn en niet negatief doen, denk ik dat je in ieder geval al een veilige omgeving creëert.'

Muller deed daar nog een schepje bovenop: 'In de klas van mijn doch-

ter van 5 hangen van die gedragsregels, hoe je met elkaar omgaat. Elkaar niet slaan, lief zijn voor elkaar, dat soort dingen. Dat kun je natuurlijk ook best op een volwassen niveau proberen over te brengen.' **SW**

Zeven Vici's voor Leiden

Zeven Leidse onderzoekers hebben vorige week een zogeheten Vici-subsidie gekregen van wetenschapsfinancierder NWO. Dat zijn wetenschapsbeurzen van anderhalf miljoen euro, voor gevorderde wetenschappers die daarmee een eigen onderzoekslijn op kunnen zetten.

In totaal werden er bij deze ronde 32 beurzen uitgereikt onder de 239 aan-

vragers. Als je erbij wilt horen, spreek je het trouwens uit als 'viekie' en niet als 'vietsjie'.

Van de Leidse toekenningen gaan er twee naar het Leids Universitair Medisch Centrum: geneticus Haico van Atticum gaat onderzoek doen naar DNA-schade bij de celdeling, en stamcelonderzoeker Susana Chua de Sousa Lopes wil proberen om stamcellen van geslacht te laten

veranderen.

Ook gaan er twee Vici's naar het Leids Instituut voor Chemie: Sylvestre Bonnet gaat zijn onderzoek naar metaalbevattende kankermedicijnen die met licht geactiveerd worden uitbreiden, en Jeroen Codée gaat met experimenten en computermodellen bestuderen hoe suikermoleculen zich aan elkaar knopen tot zogeheten oligosacchariden.

Taalwetenschapper Yiya Chen kreeg een beurs voor het bestuderen van de rol van melodie in spraak, en wetenschapshistoricus Herman Paul gaat onderzoek doen naar culturele stereotypen uit de zeventiende eeuw.

Hoogleraar cognitieve psychologie Sander Nieuwenhuis wvwl weten in hoeverre de activatietoestand van het zenuwstelsel invloed heeft op iemands hersenactiviteit. **BB**

Mummie Janus weer thuis

Na een verblijf van 94 jaar in Groningen is mummie Janus deze week weer terug naar Leiden gebracht voor onderzoek. De mummie is eigendom van het Rijksmuseum van Oudheden, maar was bijna een eeuw lang uitgeleend aan het Groningse Universiteitsmuseum. De terugkeer was een hele klus, meldt Arjen Dijkstra van het Universiteitsmuseum aan RTV Noord: 'Er is een speciale kist voor gemaakt en er kwamen speciale mensen die de mummie mogen vervoeren.'

Evaluaties kunnen een heel stuk beter

Rechtendocenten willen zich blijven ontwikkelen. Ze horen dan ook graag van studenten wat er beter kan. De manier waarop er nu geëvalueerd wordt, levert echter weinig op. Dat moet anders, bleek maandag tijdens de faculteitsraadsvergadering.

Tijdens de vergadering werd er gesproken over het 'plan docentontwikkeling'. Een van de punten die aan bod kwam is het evalueren van vakken. Nu krijgen rechtenstudenten een vragenlijst voor hun neus. 'Na afloop van een collegereeks in gesprek gaan met studenten, lijkt me echter een veel beter idee', zei personeelsraadslid en rechtenpromovendus Thijs Beumers. 'Dan kan de evaluatie wat dieper gaan, dan de vraag op een blaadje: "Wat vond u van de heer Beumers?" Daar heb je als docent niet zo gek veel aan.'

Ton Liefwaard van het faculteitsbestuur: 'Niet iedereen is onverdeeld enthousiast over die vragenlijst achteraf. Misschien moeten we op dat punt creatiever worden.'

Bij criminologie pakken ze de evaluaties al een tijdje anders aan dan bij rechten. 'We zijn heel erg blij met de evaluatiecommissie van studievereniging CoDe', vertelde personeelsraadslid en promovendus criminologie Anneke Koning. 'In het laatste kwartier van de laatste werkgroep, stapt de docent naar buiten en dan komt een student van CoDe langs om een evaluatie af te nemen. Dat levert heel waardevolle pointers op. Studenten zijn heel open en eerlijk tegen andere studenten.'

Personeelsraadslid en promovendus

rechten Gert Jan Geertjes had minder prettige ervaringen met die aanpak: 'Ik wil daar wel even een opmerking over maken. Ik heb zelf vaak een vak gegeven dat ook gevolgd wordt door criminologen. CoDe bemoeide zich daar ook mee. Ik heb veel collega's gehad die het heel onaangenaam vonden hoe CoDe zich toen opstelde. De evaluaties waren ongenuanceerd. Verder was de communicatie vanuit de commissie in de vorm van: 'We hebben een kwartier van het college nodig.' Dan denk ik: "Misschien heb ik dat kwartier nog wel nodig om mijn studenten voor te bereiden op hun tentamen." Op de toon kan wel wat meer gelet worden. Dus zoals CoDe het aanpakt, zie ik het liever niet. Al is dat al weer heel wat jaren geleden, misschien gaat het nu beter. Een methode vanuit de faculteit heeft denk ik wel veel waarde. Vooral als het de vorm van gesprekken tussen docent en studenten krijgt.'

'Ik heb zelf criminologie gedaan, en er werd echt wat met de evaluaties gedaan', zei Anne van Zuijlen van studentenpartij ONS. 'Je voelde je als student wel gehoord. Ik heb het als iets positiefs ervaren.'

Decaan en hoogleraar criminologie Joanne van der Leun: 'Ik heb heel lang met CoDe samengewerkt rond de evaluaties. Er zit elke keer een nieuw bestuur en dat moet de juiste toon zien te vinden. Docenten vinden het ook lang niet altijd fijn. Maar het kan echt wel heel nuttig zijn. Ik heb een paar keer vanwege de evaluaties een vak met succes aangepast. Het vraagt echter best veel aandacht om het goed te doen. Je moet er bovenop zitten.' **VB**

Staking botst met masterdag

'Docenten moeten zelf maar voor vervanging zorgen'

Het samenvallen van de Leidse masterdag met de landelijke onderwijsstaking op vrijdag 15 maart, leidde tot vragen in de faculteitsraadsvergadering van de faculteit Geesteswetenschappen. 'Als docenten willen staken, worden er dan vervangers gezocht?'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Docenten kunnen zich moeilijk in tweeën splitsen, maar wat als je wordt verwacht voorlichting te geven op een masterdag en tegelijkertijd wil deelnemen aan een onderwijsdemonstratie? Voor die keuze staan docenten volgende week vrijdag 15 maart. De universiteit Leiden houdt dan haar jaarlijkse masterdag, terwijl op het Malieveld wordt gedemonstreerd voor meer investeringen in onderwijs.

'Als docenten willen staken, worden er dan vervangers gezocht?' wilde faculteitsraadslid Nicole van Os weten van het faculteitsbestuur. 'Of gaan de studenten de voorlichting overnemen? Als werknemers willen we graag duidelijkheid over wat er van ons wordt verwacht en of er consequenties aan zitten als we ons er niet aan houden.'

Egbert Fortuin van het faculteitsbestuur zei de masterdag niet te gaan verzetten, maar dat het aan de

docenten is om wel of niet naar de staking te gaan. 'Zij moeten dan wel zelf voor vervanging zorgen', zei hij in de vergadering.

Van Os was daarover niet zo te spreken, zegt ze nu. 'Eerst moesten de docenten zelf maar zorgen dat de masterdag doorging, maar inmiddels is ervoor gekozen samen een oplossing te vinden.' Docenten die willen staken maar ook op de masterdag worden verwacht, kunnen nu een mail sturen naar de afdeling communicatie. Gezamenlijk wordt dan naar een oplossing gezocht. 'Er wordt inmiddels dus wel ruimte gegeven om te staken', aldus Van Os.

En dat gaat ze ook doen, geeft ze aan. 'Ik moest eigenlijk bij de masterdag aanwezig zijn om drie kwartier voorlichting te geven. De opleidingsvoorzitter gaat dat nu van me overnemen, maar zal het praatje een stuk korter houden. Voor de studenten is deze situatie dus toch een beetje karig.'

Wat betreft de colleges kunnen docenten ervoor kiezen hun lesuren te verplaatsen of te laten vervallen. In een mail aan alle docenten schrijft het bestuur: 'Het faculteitsbestuur begrijpt en respecteert de wens van universitaire medewerkers om op 15 maart hun stem in Den Haag te laten horen. Indien u op deze dag onderwijs zou moeten verzorgen, verzoeken wij u uw studenten op de hoogte te brengen van

het feit dat uw onderwijs op die dag komt te vervallen. U kunt dit doen door een mededeling in Blackboard te plaatsen.'

Faculteitsraadvoorzitter Jan Sleutels is een van de docenten die zijn colleges van vrijdag niet laat doorgaan. 'Ik geef normaal gesproken op vrijdag vier college-uren aan derdejaars bachelorstudenten. Die heb ik verplaatst naar zaterdagochtend. Zo kan ik deelnemen aan de demonstratie, terwijl mijn studenten naar de masterdag kunnen. Daar zeg ik mijn vrije dag graag voor op.'

Dat het faculteitsbestuur ervoor kiest het de docenten zelf uit te laten zoeken of ze wel of geen college geven en wel of niet op de masterdag staan, noemt Sleutels 'verstandig'. 'Het bestuur kiest ervoor de docenten hun eigen verantwoordelijkheid te laten nemen, dus ook voor het goede verloop van de werving van nieuwe masterstudenten. Daar valt voor de hele faculteit ook niet één regeling voor te treffen. Elke opleiding kan nu zijn eigen oplossingen bedenken.'

Ook faculteitsraadslid Rik Evers van FGGA in Den Haag wilde weten of er nog vanuit het bestuur naar de docenten over de masterdag wordt gecommuniceerd. Het faculteitsbestuur zei daarop nog een bericht op de facultaire website te plaatsen. Bij de overige faculteitsvergaderingen werd niet met zoveel woorden over 15 maart gepraat.

Man valt studentes lastig

De politie zoekt een man van rond de veertig jaar die al een aantal weken jonge studentes lastigvalt rond sociëteit Minerva op de Breestraat en het Rapenburg.

Maandag postte de politie een bericht op Facebook met die melding. Het gaat om een man die uit het niets jonge studenten aanspreekt, hen bij de arm pakt en dingen zegt als: 'Je hebt mooie benen, wil je een biertje doen?'

Een woordvoerder van de politie zegt dat ze acht meldingen online heeft binnengekregen en één telefo-

nisch. Met de Facebookpost hoopt de politie nog meer aangiftes te verzamelen, maar tot woensdagmiddag was dit niet het geval.

De politie wil niet zeggen of de man bij alle studentes hetzelfde te werk gaat. Wel zegt de woordvoerder dat de studentes 'soortgelijke uitlatingen' naar hun hoofd krijgen als is genoemd in het Facebookbericht.

Op de vraag of er een verdachte in beeld is, zegt de politie: 'We zijn druk bezig met het onderzoek. Meer kunnen we er op dit moment niet over kwijt.'

De verdachte wordt beschreven

als een man van ongeveer veertig jaar, 1,75 tot 1,85 meter lang, half lang, dun naar achteren gedragen haar, een normaal postuur en opvallende wangen. Hij heeft een blauwe jas en fietst rond op een damesfiets.

De politie wil graag weten of er meerdere vrouwen door een man zijn lastiggevallen die aan deze beschrijving voldoet en vraagt hen zich te melden. 'Wij gaan er vertrouwelijk mee om en hopen zo veel mogelijk informatie rondom deze persoon binnen te krijgen. Zo kunnen wij er alles aan doen om dit gedrag te doen stoppen.' **SVL**

Selectie niet effectief

Selectie aan de poort bij masteropleidingen heeft geen invloed op de kwaliteit: ze scoren namelijk net zo hoog als masters die géén selectie hebben. De grootte van de opleiding heeft meer invloed op de score.

Dit meldt de Keuzegids naar aanleiding van hun eigen onderzoek naar de kwaliteit van masteropleidingen, op basis van onder andere resultaten van de Nationale Studenten Enquête.

Voor sommige masters moeten aankomende studenten eerst door een selectie heen: dat kan een motivatiebrief zijn, een sollicitatiege-

sprek, of simpelweg een cijferlijst. Voor andere masters is geen toelating nodig, als je de juiste vooropleiding hebt.

Maar dat studenten eerst door hoepels moeten, heeft geen invloed op de waardering van de opleiding zelf, zegt de Keuzegids. De studenten waarderen de opleiding evenveel als studenten die meteen konden beginnen. Dit gaat overigens niet op voor researchmasters: 'Het enige type selectieve master waar wel hogere resultaten te zien zijn', aldus de Keuzegids. Maar: 'Niet het selectieve deurbelied, maar de opleidingen zelf

lijken hier de verklaring voor hoge kwaliteit.'

Een betere voorspeller voor kwaliteit is omvang: kleine opleidingen scoren beter. Masters met minder dan twintig eerstejaars scoren vaak bovengemiddeld, terwijl opleidingen met meer dan 200 instromers juist een lage score halen.

In Leiden wordt bij bijna dertig procent van de masteropleidingen geselecteerd, en hangt daarmee qua selectie rond de middenmoot. Waargenomen staat bovendien, met 71 procent. Technische universiteiten selecteren het minst. **AK**

DRIJVENDE MUIZEN

EEN BEROEMDE SPEECH UIT DE FILM "CATCH ME IF YOU CAN" (2002)

Christopher Walken als Frank Abagnale Sr.

"TWEDE KLEINE MUISJES VIELEN IN EEN EMMER MET ROOM..."

"MAAR HET TWEEDE MUISJE BLEEF ZWEMMEN..."

"HET TRAPPELDE ZO HARD, DAT DE ROOM IN BOTEN VERANDERDE..."

"...HET EERSTE MUISJE STOPT MET ZWEMMEN, EN VERDRONK."

"...EN HET ERUIT KON KLIMMEN."

DE TOESpraak Krijgt een staande ovatie. Zoonlief Frank Abagnale Jr. (Leo DiCaprio) luistert met tranen in zijn ogen, diep onder de indruk.

LOGISCH: Wij, mensen, houden van doorzetters. Wie volhoudt, wordt succesvol, en wie opgeeft, verzuipt.

DIT IS WAT ER ECHT GEBEURT ALS JE MUIZEN LAAT ZWEMMEN

ZE zijn BANG VOOR WATER, dus eerst zoeken ze wanhopig naar een uitgang.

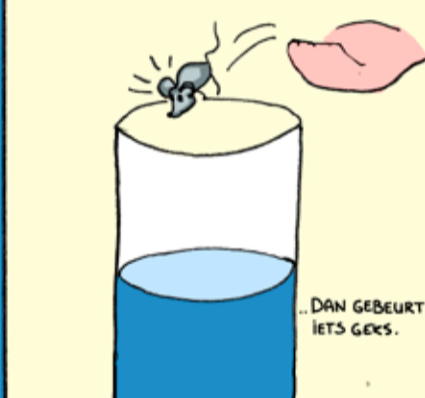

ALS DIE ER NIET IS, STOPT HET BEESTJE MET ZWEMMEN EN GAAT DRIJVEN, MET KOPJE BOVEN WATER.

DAT DOEN ZE VOOR HET EERSTE KWARTIER VOORBIJ IS.

GOOIT DE WETENSCHAPPER DE ZELFDE MUIS EEN DAG LATER OPNIEUW IN HET WATER...

...DAN GEBEURT ER IETS GEKS.

DAN GEEFT 'IE VOÓR DE EERSTE ZES MINUTEN AL "OP".

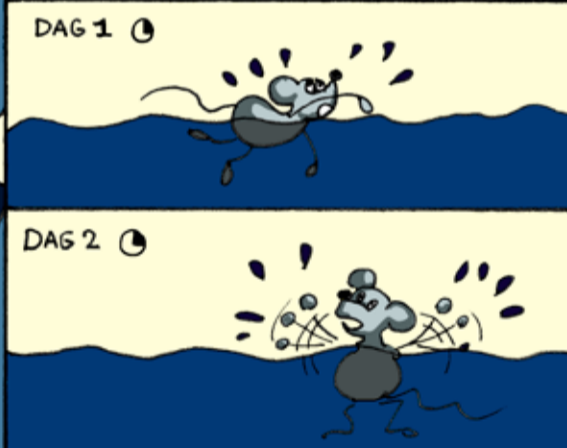

IN 1977 GAF EEN FRANSE WETENSCHAPPER ANTIDEPRESSIVA AAN TESTMUIZEN

AAAA

EN ONTDEKTE DAT DE GEDROEGERDE MUIZEN DE TWEEDE DAG LANGER DOORTRAPPELEN

"HET MIDDEL WERKT!" CONCLUDEERDE HIJ.

DE MUIS HEEFT MEER WIL OM TE LEVEN, DACHT HIJ. EN MET HEM VEEL ANDEREN.

TEGENWOORDIG MOETEN ALLE NIEUWE ANTIDEPRESSIVA EERST DOOR DEZE "FORCED SWIM TEST"

MAAR DIE INTERPRETATIE KLOPT VAN GEEN KANT, PROTESTEREN TWEE LEIDSE ONDERZOEKERS

HET IS NAMELIJK EEN ANTROPOMORFISME - HET TOEKENNEN VAN MENSELIJKE EIGENSCHAPPEN AAN DIEREN.

PROFESSOR RON DE KLOET

UNIVERSITAIR DOCENT MARC MOLENDYK

ZOALS HUISDIEREN

Dit is zijn lievelingsoutfit! Hij wil nooit naar buiten zonder!

OF IN TEKENFILMS

DAT IS NIET ERG, MAAR BINNEN DE WETENSCHAP WIL JE WEL DAT IETS IS GEVALIDEERD.

EN VERSCHIJNEN DAGELIJKS TWEE ARTIKELN DIE DE TEST GEBRUIKEN OM DEPRESSIE TE TESTEN

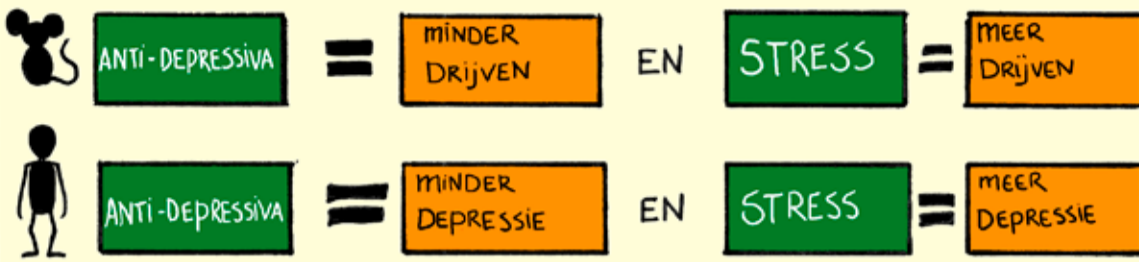

ZIJN NIET DEPRI

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

DE GEDACHTEGANG IS: ANTIDEPRESSIVA EN STRESS HEBBEN INVLOED OP DEPRESSIVITEIT BIJ MENSEN, ÉN OP HET DRIJFGEDRAG VAN MENSEN. DE CONCLUSIE IS DAN DAT DRIJVEN DEPRESSIEF GEDRAG IS...

MAAR DAT KAN JE NIET ÉÉN OP ÉÉN VERTALEN

DEPRESSIEVE MENSEN DRIJVEN OOK NIET MEER

STERKER NOG: DRIJVEN IS JUIST SLIM

EEN MENS DIE TE WATER RAAKT OP OPEN ZEE, MOET OOK ZO VEEL MOGELIJK DRIJVEN

WIE OVERLEEFT?

A DE MUIS DIE DOORSPARTELT ALS ER GEEN UITWEG IS?

B OF DE MUIS DIE STOPT, EN ZO ENERGIE BESPAART?

JUIST.

DAN IS ER MEER TIJD OM GERED TE WORDEN

BONUS VOOR KNAAGDIEREN: MINDER SNEL OPEGETEN WORDEN DOOR ROOFVOGELS

WAT WORDT GEZIEN ALS EEN STOORNIS, IS DUS EIGENLIJK EEN NUTTIGE AANPASSING

DIE VERSTOORD WORDT DOOR DE ANTIDEPRESSIVA

STRESS EN GEHEUGEN HEBBEN MET ELKAAR TE MAKEN

DAAROM ONTHOUD JE STRESSVOLLE GEBEURTENISSEN BETER

VEEL ANTIDEPRESSIVA VERSTOREN HET GEHEUGEN

DE MUIS VERGEET SIMPELWEG DAT HET GERED ZAL WORDEN ALS HET GAAT DRIJVEN

DE ZWEMTEST IS EEN GOEDE STRESS-TEST

EN EEN UITSTEKENDE GEHEUGEN-TEST

MAAR **NIET** GESCHIKT ALS DEPRESSIE-TEST

OMDAT DE ZWEMTEST NU ZO BELANGRIJK IS, KOMEN POTENTIËLE ANTIDEPRESSIVA ER MISSCHIEF NIET DOOR HEEN. ZO LOPEN WE NIEUWE GENEESMIDDELEN MÏS.

MENSEN DENKEN VAAK DAT ACTIEVE "COPING", MOEILIJKE SITUATIES DOORSTAAN, BETER IS.

MAAR PASSIEF GEDRAG KAN JUÏST HEEL NUTTIG ZIJN, AFHANKELIJK VAN DE SITUATIE.

Neem het heft in eigen hand

De overgang naar open access hoeft helemaal niet lang te duren

Wetenschappers die kritiek hebben op Plan S, laten zich onterecht leiden door het vermeende belang van veelgeciteerde tijdschriften, betoogt **Johan Rooryck**. 'Prestige bepalen we zelf.'

Wetenschappelijk werk wordt meestal gefinancierd met publiek geld. Resultaten van dat werk horen dan ook publiek toegankelijk te zijn: open access. Wetenschappelijke resultaten behoren immers tot het patrimonium van de burger en van de wereld. Net zoals burgers recht hebben op toegang tot schoon water, openbaar vervoer, en elektriciteit, hebben zij recht op toegang tot wetenschappelijke resultaten.

Dat impliceert dat wetenschappelijke uitgevers gelijkgesteld moeten worden met openbare nutsbedrijven: die leveren een maatschappelijke dienst voor een redelijke en publiek transparante prijs. Dat dat nog niet het geval is, is een groot schandaal.

Plan S, een initiatief van diverse instanties die onderzoek financieren, wil daar werk van maken. De discussie over de problemen die daarbij komen kijken wordt echter zelden op goede gronden gevoerd. Wat opvalt is dat veel wetenschap-

pers vooral naar hun eigen beperkte belang kijken: hún prestige, hún carrière, of het geld dat hún *society* aan het abonnementsmodel verdient.

In het achtergrondartikel over Plan S ('Iedereen is voor, maarr...'; *Mare* 18, 14 februari) komt een aantal klassieke misvattingen over open access terug. Allereerst is er de angst voor hogere kosten. Publiceren kost geld, en bij open access worden die kosten niet door abonnees gedragen. Er zijn grofweg twee manieren waarop die kosten worden verhaald. In één model worden ze voor publicatie (*Article Processing Charges*) gedragen door openbare instanties: wetenschappers en instellingen investeren zelf tijd en geld in het uitgeven van de artikelen van hun tijdschrift; het tijdschrift is gratis toegankelijk voor zowel lezers als auteurs. In het andere model wordt de auteur (c.q. diens financier) gevraagd om de kosten voor de publicatie van het artikel te dragen.

De gedachte dat je met open access duurder uit bent, is klinkklare onzin. De meeste wetenschappelijke abonnements tijdschriften kan je uitgeven voor zes tot acht keer minder geld (zie kader). Een *Article Processing Charge* van 1000 tot 1400 euro per artikel is volkomen haalbaar: als vele kleinere uitgevers die prijs vragen voor open access-arti-

tikelen (De Gruyter, MDPI, Brill, PLOS One), dan moeten de grote uitgevers met hun *economies of scale* dat voor een nóg lagere prijs kunnen doen. Die prijs moet overigens ook transparant zijn, in lijn met de voorwaarden van de Fair Open Access Alliance, en zoals vastgelegd in de eisen van Plan S.

De grote wetenschappelijke uitgevers, en de wetenschappelijke genootschappen die maar al te graag het geld van die uitgevers binnenhalen, zullen het dan inderdaad met minder winst moeten doen, en wellicht een voorbeeld moeten nemen aan openbare nutsbedrijven. Met die wetenschappelijke uitgevers hoeven we echter geen medelijden te hebben: zij maken nu vaak meer dan 35 procent winst, dubbel zoveel als de zo vaak verguisde farmaceutische industrie. Maar ook de wetenschappelijke genootschappen, die overigens uitstekend werk verrichten, zullen toch een nieuw verdienmodel moeten bedenken.

Ernstiger is de kritiek dat dat *pay to publish* per definitie tot

lagere kwaliteit leidt, en het bezwaar dat open access-tijdschriften minder prestigieus zouden zijn. De kwaliteit en prestige van een tijdschrift hangen uitsluitend af van de kwaliteit van de selectie en reviews die editors en reviewers leveren. Uitgevers maken het tijdschrift meestal alleen maar materieel beschikbaar. In de meeste vakgebieden wordt de intellectuele inhoud van een tijdschrift immers volledig bepaald door wetenschappers: editors, reviewers, en auteurs. Sommige redacties hebben er daarom voor gekozen om hun abonnements tijdschrift voort te zetten in open access, onder een andere naam. Aan de kwaliteit en het prestige verandert dat niks.

Zo stapte ikzelf als hoofdredacteur met de volledige redactie van het taalwetenschappelijke Elsevier-tijdschrift *Lingua* in 2015 over naar een nieuw open access-tijdschrift dat *Glossa* heet. De overgang verliep rimpelloos. In 2018 publiceerden we 139 artikelen, veel meer dan en minstens even goed als wat er bij *Lingua* werd gepubliceerd. Kwantiteit boven kwaliteit? Integendeel, ik kreeg een enthousiaste respons van de hele gemeenschap, en kreeg meteen ook de beste artikelen aangeboden van de nieuwe generatie taalwetenschappers, voor wie open access een *no-brainer* is.

Glossa werd in de taalkunde meteen gezien als de rechtmatige intellectuele opvolger van *Lingua*, en de taalkundigen wereldwijd hebben de redacteurs enthousiast gesteund in hun beslissing door voortaan hun artikelen bij *Glossa* aan te bieden. Met de hulp van de Fair Open Access Alliance (FOAA) ging vorig jaar de redactieraad van het wiskundig tijdschrift *Journal of Algebraic*

Combinatorics, uitgegeven door Springer, over naar het nieuwe *Algebraic Combinatorics*. Begin 2019 heeft FOAA ook het scientometrie-vakblad *Journal of Informetrics*, dat onder leiding stond van de Leidse hoogleraar Ludo Waltman helpen overstappen van Elsevier naar een nieuw Open Access-tijdschrift: *Quantitative Science Studies*.

In al deze gevallen verhuisde het prestige van het blad mee met de redactie. Dat uit zich weliswaar nog niet in een *impact factor*, maar dat is sowieso geen goede manier om het belang van een blad of een artikel te meten. Uiteraard moet ook daar een snelle omslag gemaakt worden, want zolang dit soort oneigenlijke indicatoren als meetinstrument wordt gebruikt en voorgeschreven, is het voor wetenschappers lastig om een koers te bepalen die hen toelaat om te voldoen aan zowel de kwaliteitsnormen die binnen hun vakgebied gelden als aan de eisen van Plan S om open access te publiceren.

De overgang van abonnements-tijdschrift naar open access hoeft dus helemaal niet lang te duren. Wetenschappers moeten echter wat minder de problemen van Plan S benadrukken, en wat meer het heft in eigen handen nemen voor open access. Als tijdschriften op grote schaal zouden overgaan naar open access, kunnen de bibliotheken hun abonnementsbundels bij de dure uitgevers opzeggen. De vrijgekomen fondsen kunnen dan gebruikt worden voor het betalen van de zogeheten *article processing charges*, en de auteur hoeft niet meer aangesproken te worden.

Laten we dus niet blijven doen alsof de uitgevers ons volledig in hun greep hebben met hun tijdschriften: cultuurverandering en prestige bepalen we zelf.

JOHAN ROORYCK is hoogleraar Franse taalwetenschap, voorzitter van de stichting Fair Open Access Alliance en hoofdredacteur van *Glossa*.

Kostenvergelijking:

1 tijdschrift dat 100 artikelen per jaar publiceert en 400 abonnementen heeft. abonnement van €2000 vs article processing charge (APC) van €1000

	Abonnement model	Open Access model
	Abonnement €2000/jaar	APC van €1000
	x 400 abonnementen	x 100 artikelen
	Jaarlijkse kosten	
Totaal	€800.000	€100.000
Per abonnement	€2000	€250
Per artikel	€8000	€1000

Academische Agenda

Mw. F. Azadi Chegeni hoopt op dinsdag 12 maart om 13.45 te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Towards in-cell structural study of light-harvesting complexes'. Promotor is prof.dr. H.H.J.M. de Groot.

Hr. J.D. Brown hoopt op dinsdag 12 maart om 15.00 te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Using Rhetorical Structure Theory for contrastive analysis at the micro and macro levels of discourse:

An investigation of Japanese EFL learners' and native-English speakers' writing'. Promotor is prof.dr. A. Verhagen.

Mw. C. Zwiers hoopt op dinsdag 12 maart om 16.15 te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Hemolytic disease of the fetus and newborn'. Promotoren zijn prof.dr. D. Oepkes en prof.dr. M. de Haas.

Mw. E.G. Bøgelund hoopt op donderdag 14 maart om 10.00 te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'A Molecular Journey'.

Promotoren zijn prof.dr. M.R. Hogerheide en prof.dr. E.F. van Dishoeck.

Hr. S.T. Hussain hoopt op donderdag 14 maart om 11.15 te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'The French-Anglophone divide in lithic research: A plea for pluralism in Palaeolithic archaeology'. Promotoren zijn prof.dr. R.H.A. Corbey en prof.dr. M. Soressi.

Hr. E. Aizenberg hoopt op donderdag 14 maart om 13.45 te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het

proefschrift is 'Computer-aided techniques for assessment of MRI-detected inflammation for early identification of inflammatory arthritis'. Promotoren zijn prof.dr.ir. B.P.F. Lelieveldt en prof.dr. A.H.M. van der Helm-van Mil.

Hr. D. Migliorini hoopt op donderdag 14 maart om 15.00 te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Semi-Empirical Approach to the Simulation of Molecule-Surface Reaction Dynamic'. Promotor is prof.dr. G.J. Kroes.

Linksboven: De kannonierboot Siboga in Indische wateren, linksonder: Een zeilvis op het dek van de Siboga, rechts: Vice-admiral Gustaaf Tydeman in vol ornaat. Foto's: Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Meestertekenaar der zee

Officier promoveert op officier

Gerard Acda (79) veegde mijnen in de Noordzee, diende als eerste officier op een fregat en was commandant van het Koninklijk Instituut voor de Marine. Onlangs promoveerde hij op een biografie van een andere marineman, Gustaaf Frederik Tydeman.

DOOR VINCENT BONGERS Commandeur buiten dienst Gerard Acda wijst naar de cover van zijn proefschrift. Daarop prijkt in vol ornaat: Gustaaf Tydeman (1858-1939), vice-admiraal van de marine. 'Dat is het meest ceremonieële uniform in zijn tijd', legt Acda uit. 'Compleet met hoed met pluimen. Tegenwoordig is het wat bescheidener. Ik heb zelf ook nog een uniform in de kast hangen en heb nog overwogen om het bij de verdediging te dragen. Dat ik er toch vanaf heb gezien, heeft ook met mijn leeftijd te maken. Ik ben nu 79, dan begint het een beetje belachelijk te worden. Het past nog wel, overigens.'

Het leek Acda boeiend om onderzoek te doen naar een marineofficier die meer met de wetenschap dan met oorlog voeren te maken had. Tydeman kende hij 'eigenlijk alleen maar uit de geschiedenisboekjes', vanwege de zogeheten Siboga-expeditie. Als commandant van de kannonierboot verbleef hij rond het begin van de twintigste eeuw bijna een jaar lang in Indische wateren. Niet om oorlog te voeren, maar om

de zee rond de talloze eilanden in kaart te brengen. 'Hij was de meest begaafde hydrograaf die de marine ooit heeft voortgebracht.

De wetenschappers aan boord verzamelden gegevens over het leven in de oceaan. 'Hij bracht het gebied echt geweldig goed in kaart. Ik kwam een van zijn Siboga-verslagen bij stom toeval tegen in een boekenwinkel. De tekeningen en kaarten zijn zó nauwkeurig, echt een genoegen om in te kijken.'

'Zijn verslagen waren heel waardevol. Het gaat om een groot deel van Nederlands-Indië. De omvang van de wateren daar is enorm, een gebied dat even groot is als de Middellandse Zee en de Zwarte Zee bij elkaar, dat uiteindelijk volledig door de Nederlandse marine in kaart is gebracht. Een gigantische klus die uiteraard niet alleen door de Siboga is gedaan.

Toen dat karwei allemaal min of meer klaar was, moest Nederland gedwongen vertrekken, geheel terecht overigens. Ik werd in 1963 officier, een moment waarop we net definitief afscheid hadden genomen van Nieuw-Guinea, het laatste deel Nederland in Indië. In mijn laatste jaar op de middelbare school, had ik een grote kaart van dat gebied op mijn kamer hangen. Ik dacht: 'Daar ga ik over een poosje heen, als ik eenmaal bij de marine ben.' Dat is er dus niet van gekomen.

'Ik koos tijdens mijn opleiding als specialisme "navigatie" en heb toen zelf ook hydrografisch werk gedaan.

Met mijn klasgenoten heb ik de toegangsweg naar West-Terschelling nog op de ouderwetse manier opgenomen: dus in een sloep de diepte van de zee meten, en met de sextant in de hand onze positie bepalen. Ik kan me dus wel iets voorstellen van hoe Tydeman in Indië moest opereren. Al moest hij al dat nauwkeurige werk ook nog eens in de tropische hitte doen.'

Bovendien lag in Indië het gevaar

De eerste stuurman ontkwam. De andere drie officieren eindigden in de kookpot

altijd op de loer. De omgang van de opvarenden van de Siboga met de bewoners van de eilanden was vriendelijk, schrijft Acda. Maar de bemanning van de Generaal Pel, een schip dat de Siboga bevoorradde, had een heel andere ervaring. Bij een bezoek aan een kampong op Nieuw-Guinea werden vier officieren aangevallen door een lokale stam. De eerste stuurman ontkwam, en werd ernstig gewond afgevoerd naar Ambon. De andere drie eindigden in de kookpot, bleek later.

'Dat gebeurde in die tijd nog', zegt Acda. 'Je zou bij zo'n incident eerder denken aan de 17e of 18e eeuw, maar

begin van de zestiende eeuw kwam dat dus ook nog voor. Er was toen nog weinig Nederlands gezag, er heersten de mores van de lokale bevolking. En dat hield kennelijk ook in: mensen opeten.'

Tydeman was niet alleen geïnteresseerd in hydrografie. 'Hij publiceerde bijvoorbeeld over de vlucht van vogels. Hij was lid van de vereniging van luchtvaart, dus al vanaf heel in het begin was hij geïnteresseerd in vliegtuigen. Daarom bestudeerde hij ook het gedrag van vogels. Hij heeft ook weleens opgebiecht dat hij eerder met pensioen had gewild, om zich helemaal op de wetenschap te richten.'

Acda studeerde gedurende zijn tijd bij de marine arbeids- en organisatiepsychologie en was onder andere commandant van een mijnenveger, navigatieofficier van een bevoorradingschip en eerste officier van het fregat Van Galen. 'Ik heb nooit een schot moeten lossen, buiten oefeningen uiteraard. Als jonge officier werkte ik al bij de Mijndienst. Op de Noordzee hebben we nog naar mijnen uit de Tweede Wereldoorlog gezocht en die onschadelijk gemaakt. Je probeert ze te prikkelen zodat ze ontploffen. De meeste mijnen waren verroest en verrot, maar soms ging er nog een de lucht in. Dan had je zo'n grote waterzuil, en een hoop herrie natuurlijk. Dat kwam echter maar zelden voor.'

'Ik vond mijnen vegen een heel waardevolle ervaring. Mijn vader is door een mijn gedood, dat heeft bij

mij wel een rol gespeeld om op eigen verzoek bij de Mijndienst te gaan. Hij was officier op de koopvaardij en werd aan het begin van de Tweede Wereldoorlog gezagvoerder van een kustvaarder. Het schip is toen hoogstwaarschijnlijk op een mijn gelopen in het Nauw van Calais. Van schip en bemanning is nooit meer iets teruggevonden, behalve een beschadigde boei die ongeveer ter hoogte van Hoek van Holland is aangespoeld.'

Gerard Acda, Op de deining van de wetenschap, leven en werk van Gustaaf Frederik Tydeman (1858-1939), zeeofficier en hydrograaf/ Uitgeverij Van Wijnen. 358 pag., € 39,50

Adelborst Gerard Acda (rechts) rond 1962. Foto: NIMH

De inhoud moet terug

Alleen zo kan de studie (en het schoolvak) Nederlands overleven

Om de opleiding Nederlands en het middelbareschoolvak Nederlands te redden, moet worden gebroken met fouten uit het verleden, betoogt neerlandicus en docent **Melchior Vesters**.

Op 23 februari jl. maakte de VU bekend te stoppen met het aanbieden van de studie Nederlands. De overledene is precies honderd jaar geworden. Spoedig stroomden de reacties binnen. Over de doden niets dan goeds? Integendeel: de bedrijfsleiders der natie, bij monde van minister Van Engelshoven, vonden het niet erg. De studie was niet meer rendabel, er was blijkens het lage studentenaantal geen markt meer voor. Bovendien bleef de andere Amsterdamse universiteit dezelfde opleiding toch aanbieden? Een meerderheid in de Tweede Kamer ziet het anders: de minister moet universiteiten dwingen om de moedertaalstudie te behouden.

Het is twijfelachtig of de reflex van onze volksvertegenwoordiging leidt tot een oplossing voor de acute maatschappelijke problematiek, namelijk dat er veel te weinig studenten Nederlands starten – inmiddels minder dan tweehonderd eerstejaars landelijk – om het lerarentekort in het voortgezet onderwijs op te vullen. Bij geen ander schoolvak is het tekort zo groot. Je zou verwachten dat politici de noodzaak inzien van een forse investering in universitaire talenopleidingen. Maar dat geld komt er vast niet. Juist vanwege de chronische wanfinanciering van het hoger onderwijs staken op 15 maart de docenten van WO in Actie.

Haags verdriet om de sluiting van een van de zes universitaire opleidingen Nederlands is aldus slechts schreien van krokodillentranen. Zolang hedendaagse Droogstoppels vasthouden aan verkeerd neoliberaal onderwijsbeleid, t.w. het bezuinigen op non-bèta, het pushen van moedertaal uithollende verengelsing en het systeem van 'stukloonfinanciering' (zodat universiteiten elkaar, en tevens hun eigen meer klassieke opleidingen, zijn gaan beconcurreren met hippe brede cultuuropleidingen om studenten te lokken), verandert er niets. O, en de anti-literaire afbraak van de afgelopen twintig jaar, waardoor leerlingen Nederlands nu een van de saaiste vakken vinden, verleidt ook niet echt tot leraarschap.

Is het erg dat er landelijk nu nog (maar voor hoe lang?) vijf universitaire opleidingen over zijn die de basis leggen voor goed onderwijs in de eigen taal en cultuur? Het is maar waaraan je waarde hecht. Dat kan zijn: de taal waarin we bidden en vloeken, liefhebben en strijden, de taal waarin we onszelf ontdekken en de ander ontmoeten. Edoch: de samenleving kan evengoed verkiezen dat een willekeurige provinciale eerste divisieclub een bredere selectie heeft dan de nationale garde neerlandici.

In Leiden wacht men het volksgericht niet af. Momenteel wordt gewerkt aan de 'koninklijke route': een tweejarige master die vakinhoud combineert met het didactische programma van de lerarenopleiding. Dit is een uitstekend idee; hier ligt een zeldzame kans om de kwaliteit van vakinhoudelijk onderwijs te verhogen. Een meerjarige master is in het belang van studenten, allereerst omdat zij langzaam in hun rol als leraar

kunnen groeien, voorts langer over hun vakmaster kunnen doen. In de huidige situatie moet een student klaar zijn met (en zich hebben uitgeschreven bij) de eenjarige vakmaster alvorens toegang te hebben tot de lerarenopleiding. Elke verstandige student zal inzien dat dit te kort is om voldoende inhoudelijke bagage op te doen. Liever dan later dure bijscholingscursussen te volgen, kan zo'n student in de nieuwe route het royale besluit nemen om zijn/haar verblijf bij de vakmaster te verlengen.

Voor de opleiding Neerlandistiek is er nog een groter voordeel: de ont koppeling van letterenfaculteit en lerarenopleiding kan hersteld worden. Deze ont koppeling is funest geweest voor het niveau van leraren: er is een kloof gegroeid tussen de wetenschap en het schoolvak, niet in het minst omdat metertijd in het lerarenopleidingsprogramma alle vakinhoud is verdwenen.

De blinde vlek van de huidige lerarenopleiding is dat er eenzijdig wordt ingezet – vanuit onderwijskundige, niet-vakinhoudelijke insteek – op het aanleren van vaardigheden/competenties, terwijl wordt vergeten dat deze niet los te koppelen zijn van vakkennis. Vakinhoudelijke kennis hebben de didactici (in mijn ervaring) echter onvoldoende; dit probleem kan nu worden opgelost via hereniging met neerlandici.

Het is van cruciaal belang is dat de koninklijke route een vakinhoudelijke verzwaaring gaat omvatten, in plaats van een verdere verwatering. Verder? Jazeker, want de neerlandistische vakinhoud staat niet alleen vanuit de lerarenopleiding onder druk, maar ook van binnenuit. Mede door de financiële noodzaak om te concurreren met hip-

pere bredere opleidingen beweegt onze opleiding Nederlands inhoudelijk diezelfde kant op, ten koste van het lezen van primaire teksten. Nu hebben meer abstracte culturele theorie en ideologiekritiek zeker hun waarde, ook voor een leraar: deze kan hiermee aan leerlingen het functioneren van literatuur/cultuur in de samenleving verder toelichten. Toch vormt niet culturele theorie de basis voor een vakdocent, maar specifiek Nederlandse taalkwesties, literatuur en cultuurgeschiedenis. Primaire teksten horen dus centraal te staan, mogelijk zelfs méér op de lerarenopleiding – een omkering van de huidige situatie – dan in de bachelor, die immers ook studenten moet bedienen die geen leraar worden.

Wat gaat de tweejarige master brengen: meer vakinhoudelijk onderwijs en daardoor betere leraren, of tevredestelde onderwijskundige belangen? Het laatste zou leiden tot handhaving van de status quo, en die is politiek onhoudbaar. Zodoende is te voorzien dat dan een paardenmiddel wordt ingezet: het verlagen van de lat voor de lerarenopleiding, zodat die o zo hippe niet-neerlandici voor de klas kunnen komen. Dát aanmoedigen is mogelijk het eind voor zowel de opleiding Neerlandistiek als het schoolvak. Voor een betere toekomst van opleiding en schoolvak zal dus gebroken moeten worden met fouten uit het verleden. Zo niet, dan kan 'koninklijke route' codetaal worden voor een kneuzenpad. Of voor de weg van de dodo.

MELCHIOR VESTERS is neerlandicus, docent Nederlands in het VO en MA-student Literature in Society

Brief

Het toekomstperspectief van jonge archeologen (4)

Beste Prof. dr. Kolen,

Als recent afgestudeerde studente archeologie (2017) herken ik het beeld van veel banenkansen in de archeologie totaal niet, zoals u dat in twee eerdere brieven (*Mare 14* en *Mare 19*) schetste. Hier volgt een (subjectieve) beschrijving van hoe ik en veel andere pas afgestudeerde archeologen hun kansen in het werkende leven wél ervaren.

U stelt dat 'van de oud master studenten (...) maar liefst 60 procent een baan heeft gevonden in de archeologie of erfgoed sector'. Uit een inventarisatie van de vrienden- en kennissenkring uit mijn studietijd, kom ik aan 10 procent die nu nog werkzaam zijn in deze sector. Het overgrote deel is gaan werken in de ICT, in de verzekeringswereld, bij gemeentes en andere overheden, of zijn een tweede studie begonnen om hun banenkansen te vergroten. Een aantal vrienden doet nu inderdaad een PhD aan verschillende Europese universiteiten. Ik kom in de buurt van 20 procent, bijna als in uw enquête.

Hoe komt het toch dat de overgebleven 70 procent van mijn vrienden en kennissen een andere carrière dan archeologie heeft gekozen? Het is niet omdat ze het niet hebben geprobeerd. Meerdere studiegenoten werkten een paar jaar in de commerciële archeolo-

gie, maar stopten daarmee, omdat ze er klaar mee waren om van het ene naar het andere nulurencontract te gaan, om steeds op projectbasis te moeten werken, waarbij je niet zeker weet of je over een paar weken opnieuw wordt aangenomen, om geen vooruitzicht te hebben op een promotie of een carrière waarin je jezelf kan ontwikkelen, en geen behoorlijk pensioen of überhaupt vakantiedagen op te bouwen. Het kwalijke is, dat de meeste studenten archeologie dit niet weten op het moment dat ze aan hun studie beginnen, en er vaak pas veel later, 'met het diploma in de hand', achter komen hoe de sector echt in elkaar zit.

Ikzelf ging archeologie studeren wetende dat de startsalarissen laag waren, maar in de veronderstelling dat er wel banen waren. Dit werd ook steeds herhaald tijdens mijn studie, door studieadviseurs, stagebegeleiders, en professoren. Waarom zou ik het dan niet geloven? Het ging me er ook niet om veel te verdienen, maar een baan te hebben waar ik veel voldoening uit zou halen. Hoe het echt zat, werd pas tijdens mijn master duidelijk toen ik van eerder afgestudeerde studiegenoten verhalen over de commerciële archeologie hoorde.

Bovendien, waar ik professoren en

PhD's tijdens mijn bachelor nog op een voetstuk plaatste, en er erg veel afstand was, leerde ik deze tijdens mijn master goed genoeg kennen om van ze te horen wat de realiteit was van een academische loopbaan. Wetenschappelijk onderzoek doen is zeker weten razend interessant, inspirerend, uitdagend, en is dan ook een pad dat ik lang heb overwogen. Het probleem is echter dat uiteindelijk maar 10-15 procent van alle PhD's een baan aan een universiteit vindt. De fractie daarvan die professor wordt, doet daar bovendien gemiddeld 19 jaar over, een periode van verhuizingen over de hele wereld, en veel tijdelijke contracten, zonder daarna ook maar een enkele garantie op een nieuwe baan. Een PhD doen werd zo in mijn ogen alleen maar het opschuiven van het probleem "vind ik een veelbelovende carrière?" met ongeveer vier jaar.

Dit brengt ons ook bij de reden waarom zo veel archeologen in de IT-sector terecht komen. Mijn medestudenten die deze keuze maakten, zeggen dat het niets te maken had met tijdens de studie opgedane ICT-vaardigheden. De IT-sector heeft op dit moment domweg een grote behoefte aan arbeidskrachten, waaraan niet kan worden voldaan. Daarom bieden ze traineeships, waar je

als afgestudeerde met elke willekeurige achtergrond en een beetje motivatie zo in kan rollen. Je wordt tegelijkertijd opgeleid en verdient een salaris, met daarna perspectief op een lange, toekomstbestendige carrière, iets wat de archeologie op dit moment niet biedt.

Hoe komt het dan dat de cijfers uit uw enquête zo totaal niet stroken met de door mij ervaren realiteit? Ik denk dat dat dit te maken heeft met de respondenten op uw enquête. U heeft er weliswaar veel (n = 446), maar uiteraard hebben niet alle afgestudeerden uit de afgelopen 10 jaar gereageerd, al noemt u geen responsiepercentage. Wat voor soort mensen reageert op uw enquête? Dit zijn mensen die zich betrokken voelen bij het onderwerp, bij hun oude faculteit, die iets bij willen dragen aan de kennis over dit onderwerp. Deze groep zal dus voornamelijk bestaan uit, u raadt het al, mensen werkzaam in de archeologiesector. Deze groep is dus bovenmatig vertegenwoordigd in uw enquête, die daardoor automatisch niet meer representatief is.

Zelf besloot ik uiteindelijk om voor een totaal nieuwe carrière te kiezen, omdat ik niet genoeg toekomst zag in een archeologische loopbaan. Inmiddels werk ik naast mijn nieuwe studie

als docente biologie op een middelbare school. Ik ben blij met mijn nieuwe beroep, en dankbaar dat ik nog een kans had om die switch te maken. Maar toen ik begon met mijn studie archeologie, deed ik dat zeker weten omdat ik archeoloog wilde worden.

Beste Prof. dr. Kolen, u bent decaan van de Faculteit der Archeologie in Leiden, wetenschapper en onderzoeker, een fantastisch beroep, waar ik veel respect voor heb. Een belangrijk onderdeel van het wetenschapper zijn is het continu onderzoeken van de eigen noties en preconcepties om zo dicht bij de waarheid te komen, en zo te leren over de realiteit waarin wij leven.

Ik vraag u daarom: onderzoek als-tublieft nog eens uw eigen noties en preconcepties, en denk dan nog eens na over de realiteit voor jonge afgestudeerde archeologen. Misschien kunt u daar dan ook een wervend stuk over schrijven.

Met vriendelijke groet,
Christine Erkelens (RMSc
Bioarcheologie, en nu biologiedocente)

Lees de eerdere stukken in deze discussie terug via www.mareonline.nl

Subtiele songs over loners

Gitaarvirtuoos Steve Gunn is geen showbink

De Amerikaanse zanger en gitarist Steve Gunn schrijft liedjes die de luisteraar langzaam maar zeker in trance brengen. Op 13 maart speelt hij in Paard in Den Haag.

DOOR VINCENT BONGERS 'Toen ik een jaar of vijftien was, werd ik gevraagd om op tour te gaan met een punkband. Ze hadden plots een bassist nodig', vertelt zanger en gitarist Steve Gunn aan de telefoon vanuit New York. 'Ik smeekte mijn ouders om mee te mogen, en het lukte nog ook. Ze dachten dat ik de hele wereld over zou trekken, maar het was maar een paar honderd mijl in de omgeving van Philadelphia, waar ik ben opgegroeid.'

'Het was een standaard hardcore-band: wild en hard. Heel anders dan de muziek die ik nu maak. De tournee was wel een bepalende ervaring. Al die ontmoetingen met creatieve figuren, zetten me echt op het pad van de muziek.'

Zo speelde hij een korte tijd in The Violators, de begeleidingsband van Kurt Vile. 'Ik woonde in dezelfde buurt als Kurt, maar ik kende hem niet toen ik daar opgroeide. We hadden zelfs gitaarles in dezelfde guitar shop. Die gelukkig trouwens nog steeds bestaat, al hebben ze het best moeilijk. Anyway, ik ben dus pas later ben bevriend geraakt met Kurt. Hij is echt een enorme steun voor mij geweest, en nam me mee op tour.'

Gunn heeft inmiddels een uitgebreide solo-discografie opgebouwd en bracht onlangs het album *The Unseen in Between* uit. De plaat staat vol met subtiele rock en folk, gedragen door Gunns virtuoze gitaarspel

'Ik vond het belangrijk dat er ruimte zou zitten in de liedjes, dat ze ademen.' Foto Clay Benskin

en melancholieke stem. Op 13 maart speelt hij in Paard in Den Haag.

Hij is echter geen showbink die met eindeloze solo's het publiek murw beukt. Gunn tokkelt zijn luisteraars in een hypnose. Het vaak akoestische spel staat in dienst van mooie liedjes over zwerfers, katten en een overleden vader.

'Ik vond het heel belangrijk dat op de nieuwe plaat er ruimte zou zitten

in de liedjes, dat ze echt ademen', legt Gunn uit. 'Dat is volgens mij ook wel goed gelukt. Je kunt wel blijven prutsen aan een track en er steeds meer inproppen, maar dat wilde ik niet.'

Een van de personen die een grote rol had tijdens de opnamen was Tony Garnier, de bassist in de band van Bob Dylan. 'Hij had mijn demo's gehoord, vond ze tof, en wilde met

ons de studio in. Ik dacht, die gaat misschien wel een dag of twee met ons de spelen, dan vertrekt hij weer. Maar hij is de hele opnamesessie gebleven. We hebben heel veel van hem geleerd en heel wat anekdotes over Dylan gehoord, natuurlijk.'

'Ik schrijf graag over personages die wat in de schaduw staan', zegt Gunn over zijn teksten. 'Loners die de wereld aan zich voorbij laten

'Ik schrijf graag over personages die wat in de schaduw staan'

trekken, en zelf niet erg in het oog springen. De titel van de plaat verwijst daar ook naar.'

Een van de nummers op het album heeft de titel 'Vagabond', en is vernoemd naar de film van Agnès Varda. 'Die gaat over een vrouw die in de winter door Frankrijk zwerft. Ik heb echt aantekeningen zitten maken tijdens de film en voelde verwantschap met het hoofdpersonage. Nou ja, verwantschap, het loopt nogal tragisch met haar af. Laat ik zeggen "empathie".'

Gunn zoekt de inspiratie ook dicht bij huis. De ballade 'Stonehurst Cowboy' gaat namelijk over zijn paar jaar geleden overleden vader. 'Hij had verschillende bijna-men, 'Stonehurst Cowboy' was er daar een van. Die had hij als kind overigens al. Het lijkt nu net alsof hij een ruige outlaw was, maar dat viel best mee, hoor. Het was meer een grap tussen ons. Hij is nu al een tijdje dood. Ik wilde graag een hommage aan hem schrijven. Ik denk dat hij het wel een mooi liedje zou hebben gevonden.'

Steve Gunn, Paard
Woensdag 13 maart
€ 17,50

Eliza's verwonderingen

Dat is een tent

Serie over de collectie van Museum De Lakenhal

Een van de topstukken van Museum De Lakenhal heeft een dubbele laag. Tot aan de heropening stort masterstudent film & photographic studies Eliza Jordaan zich op de verborgen schatten.

Wat is een tent? Denk je aan kamperen met het gezin, hardop vloeken tijdens het opzetten en 's ochtends alles nat van de dauw? Of denk je aan kleurrijk spektakel, leeuwen door hoepels en trapezes in de nok? Denk je aan bier in overvloed, jasje-dasje, "Hey lullo!" en de Breestraat 50? Is het politiek, of juist zonder lading? En kunst en tenten, hoe zit dat?

Een tent is ogenschijnlijk afgesloten zijn. De suggestie van een cocoon. Ritsen dicht, flappen gesloten en even alleen op de wereld. Het dunne doek wekt de illusie van een muur: zie ik hen niet dan zij mij ook niet. Een tent is een knaloranje baar-

moeder volgens Ernesto Netos: een omhelzing, veilig, het dunne vlies tussen jou en je omgeving.

Een tent is speelgoed. Kinderen en tenten gaan uiterst goed samen. Zoals deze uit de collectie van Museum De Lakenhal. Een tent is je jeugd, buiten spelen en spookverhalen met een zaklamp onder je kin. Een tent is klein, onbevangen, en aldoende leren.

Een tent is tijdelijk. Symbool voor dat wat van korte duur is. Een tent rol je uit, pak je op, neem je mee. Niet bedoeld voor de eeuwigheid. Een eventjes-huis, een plek om te blijven maar niet al te lang. Het is de essentie van kortstondigheid, aldus Vikenti Komitski.

Een tent is een toevluchtsoord. Vluchtelingen en tenten lijken onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een tent is de tijdelijke opvang, de betere optie, weg van geweld. Emily Jacir maakte een tent met daarop namen van 418 verwoeste Pales-

tijnse dorpen. Evenals geborduurde namen van vluchtelingen wier huis vol zekerheid er ineens niet meer was. De tent als symbool van het ontheemde leven, wanneer thuis niet langer thuis is.

Een tent is intiem. Dicht op elkaar, lichamen als Tetris, passen en meten op de kleine centimeter. De een beweegt en dus de ander ook, jouw adem uit is mijn adem in. Samen slapen in een tent, is samen zijn zoals dat nergens intiemer kan, aldus Tracey Emin.

Een tent is stof (niet altijd) en stokken (hoeft niet), laag (niet per se) en functioneel (was dit maar waar). Een tent is divers. Een tent is veelzijdig. Hoeveel zijden? Twee. Iedere tent heeft twee kanten: een buiten-, en een binnenkant. Wat er binnen gebeurt en wat er buiten gebeurt, zijn twee verschillende werelden. Dat is een tent.

Tent (speelgoed), 19^e Eeuw, anoniem, Collectie Museum De Lakenhal

Het Clubje

Vlnr: Ko Romen, Cedric Maris en Jelle Mes. Foto Taco van der Eb

Column

De laatste roker

In vrijheid roken: ooit een verworvenheid van de moderne mens, nu een zonde, en zonden worden uit het openbare leven verdreven. De universiteit volgt het streven naar een rookvrije samenleving. Nadat eerst de rechtenfaculteit aankondigde rokers naar het Van der Werfpark te willen verbannen, staat er nu een universiteitsbreed rookverbod op stapel. Voor de ingang van universiteitsgebouwen, in de voorheen vrije buitenlucht, mag binnenkort niet meer worden gerookt.

Het is natuurlijk ook heel vervelend: twee seconden je adem moeten inhouden voordat je veilig binnen bent. Als je door de stad achter een auto fietst, moet je rook inademen die schadelijker is en ook nog eens stinkt, maar auto's mogen voorsnel gewoon langs de universiteit blijven rijden.

Gezondheid - in de beperkte definitie van een lang leven - is heilig geworden, dus zij die aanstoot menen te moeten nemen aan de rook van een ander hebben op voorhand het gelijk aan hun zijde. De roker is een zondebok geworden, terwijl mensen met een stinkadem of onaangename lichaamsgeur vrijuit gaan.

Roken is ongezond. Ik zal mensen die willen stoppen niet tegenhouden, ik zou hen zelfs aanmoedigen, maar rokers die in het besef van de destructieve gevolgen van hun gebruik bewust blijven opsteken verdienen ook enige bewondering. Het zijn absurde helden, die zich verzoenen met hun eigen eindigheid. Zij bezweren de dood door hem tot vriend te maken.

Mensen die hiermee niet kunnen omgaan en de dood op alle mogelijke manieren proberen te ontkenken, ontlenen anderen de mogelijkheid om te leven of sterven zoals ze het zelf willen. Zij zijn daarnaast blind voor de esthetiek van het roken. Beter dan Flaubert kan ik het niet verwoorden: 'Domme mensen zeggen altijd: "Een merkwaardig genoeg, alles gaat in rook op!" Alsof de mooiste dingen van de wereld niet in rook opgaan! Neem nu de roem! De liefde! En onze idealen, waarde vrienden, wat gebeurt daarmee, wat gebeurt daarmee?'

Een andere tabaksvriendelijke schrijver, Hermans, schiep bijna 30 jaar geleden in *De laatste roker* een dystopisch beeld van Nederland anno nu. Engels is de voertaal geworden en het rookverbod totaal. De politie voert een niet minder dan moordzuchtige klopjacht op rokers, zodat roken wel heel dodelijk wordt. Het is nog onbekend welke sancties de universiteit zal instellen tegen rokers voor haar gevels, maar laten we hopen dat de Nederlandse taal het enige slachtoffer zal blijven.

Als de laatste roker al op aarde is, dan hoop ik dat hij zijn rol als zondebok waardig op zich neemt, alle zonden in zich opzuigt en de genade uitblaast in onze gezichten.

TIM HOFFMAN is student geneeskunde

'Jazz is de vrijste muziekvorm'

Studentenjury van Leiden Jazz Award

Jelle Mes (21, sterrenkunde en SSR-lid): 'Wij zijn de studentenjury van de Leiden Jazz Award. Dat is een jaarlijkse wedstrijd tussen conservatoriumstudenten uit het hele land in de Stadsgehoorzaal. Onze jury telt als één stem. Buiten ons is er nog een hoofdjury van zes man.'

Cédric Maris (18, rechten en Quintus-lid): 'Die zijn kundiger dan wij.'

Mes: 'Dat zou ik niet zo willen zeggen. Er zitten ook niet-musici bij.'

Ko Romen (19, rechten en economie en Quintus-lid): Ze hebben in ieder geval meer ervaring.'

Maris: 'In de finale op zondag 17 maart spelen vier muzikanten.'

Mes: 'Voor die middag zijn nog kaarten te koop voor vijf euro. Oh, en we zoeken nog sponsors voor de financiering van de zaal en de catering!'

Maris: 'We jureren op vijf criteria: deskundigheid met het instrument, samenspel, originaliteit, communicatie met het pu-

bliek en compositie. Elk onderdeel geven we een cijfer van één tot vijf.'

Mes: 'In de finale reiken wij als studentenjury een bokaal uit. De winnaar van de hoofdprijs wordt door de gehele jury gekozen. Die wint duizend euro en mag een nummer opnemen in de studio.'

Romen: 'Zelf speel ik saxofoon, ook soms op Quintus-evenementen. Iemand van het bestuur vroeg of ik een beetje kennis heb van jazz.'

Maris: 'Ik ben via Ko gevraagd, we zitten bij hetzelfde dispuut. Ik ben totaal niet muzikaal opgeleid, maar vind jazz heel leuk. Met mijn stem vertegenwoordig ik het gewone volk, haha!'

Mes: 'Ik speel net als Ko saxofoon, en speel in een huisband op SSR en in een jazzbandje.'

Maris: 'Ik speel dus geen instrument, maar ik heb wel oren. Ik kan best horen of iets wel of niet goed klinkt. Iedereen kan jureren, als je maar kan onderbou-

wen. Je hoeft er niet heel veel verstand te hebben.'

Mes: 'Je moet wel kunnen analyseren wat je hoort.'

Maris: 'Maar als ik iets goed vind, vind ik iets goed. Mijn onderbouwing zal misschien niet conservatoriumwaardig zijn, maar daar zit ik ook niet voor.'

Romen: 'Ik luister vaak voor mijn plezier naar jazz, zoals Charlie Parker.'

Mes: 'Ik vind niet alle jazz fijn. Die smooth jazz, dat zachte en rustige, dat is niet echt mijn ding. Maar Eddie Harris is echt geweldig, die is wat energiever en heeft enorm uitgesproken saxofoonklanken.'

Maris: 'Ik vind jazz een heel omvangrijk genre. Het is de vrijste muziekvorm die er is. Ik luister vooral naar soul jazz en pop jazz van artiesten als Ray Charles en Frank Sinatra.'

Mes: 'Dat jazz zo breed is zie je hier ook terug. Vorig jaar deed er een muzikant mee die jazz combineerde met Cata-

laanse volksmuziek.'

Maris: 'Op het begin dacht ik wel: hoe ga ik al die studenten jureren? Ze zijn allemaal hartstikke goed, anders waren ze niet toegelaten tot de conservatoria.'

Romen: 'Ter voorbereiding lees ik me in. Maar uiteindelijk kun je pas op de avond zelf je oordeel vellen.'

Maris: 'Ik bereid me niet voor. Ik wil me laten verrassen.'

Romen: 'Je moet dus niet na het eerste optreden alle maar maximale scores geven, want je hebt de anderen nog niet gehoord.'

Mes: 'Maar aan het eind mogen we de cijfers nog veranderen. De afgelopen jaren was de mening van de studentenjury heel anders dan die van de hoofdjury, maar bij de eerste voorronde dit jaar kwam het erg overeen.'

Door Sebastiaan van Loosbroek zie ook www.leidenjazzaward.nl

Bandirah

